

LA ROQUETA

PREU: 0'20 Ptas.

Sumari:

TEXTE:

La madona de Son Recó (rundaya) per Joan Rosselló.
Cas succehit, per J. M.
A la Capella de Manacor, per J. De'pont.
Crònica ilustrada, per X.
Heraldica, per F.

CRONICA ILUSTRADA:—*Exposició d' objectes religiosos.*—*Vitrina de copons, cális y capetes per copons.*—*Secció de roba blanca.*—*Una capa.*—*Capella d' el Centre Eucaristic.*—*Un canalobre per l' iglesia de Sant Cayetano.*—*Un sagrari per l' iglesia de Sant Cayetano.*—*Cassulles.*
Heraldica, per F.

GRAVATS:

Portada. - *Una pagesa.*

La Roqueta

ILUSTRACIÓ MALLORQUINA

Aquesta revista sortirà dia 15 y 30 de cada més; publicarà articles, cuentos y poesies d'escritors mallorquins y catalans, biografies de gent de cap de brot, una secció d' Heràldica mallorquina, actualitats, ilustrada amb fotograbats d'els fets que senyali, historietes, cròniques y passatèmps.

Ses cubertes y demás ilustracions d'es texte serán de pintors mallorquins.

PREUS

Tres mesos de subscripció	1'75 Ptas.
Id. id. p'els subscriptors de La Almudaina .	1'50 »
Número corrent.	0'30 »
Id. atrassat.	0'50 »

Redacció y Administració: Conquistador, 30

Pla de Palma amb s' ensanxe

De gros tamany y amb tots els detalls possibles.

Está de venta al preu d' UNA PESSETA a sa llibreria d' en Amengual y Muntaner.

Sa madona de Son Recó

Rondalla (*)

Els amos veys d: Son Recó, l' amo 'n Pere y sa madona María, se moriren es mateix any, deixant no més un fuy ja fadrinet, en Rafèl, prou desxondit per donar cap a sa possessió.

L' amo jové aviat se fé carr. ch de que a una possessió sensa madona no hei ha r. s en concèrt, y sobre tot, que s' homo no es fét per estar tot-sòl. Per un y altre motiu no 's torbá gaire a casarse.

Amb ell havia quedat de missatge a la casa en Bièl Tingo, un bergantell molt devertit, qui d' atlòt hei habitava.

Un diumenge es capvespre l' amo 'n Rafèl y en Bièl, per matar es temps, s' en anaren a pegar una uyada an els sembrats. Mentres sa passetjaven per dins es sementer tengueren aqueixa convèrsa:

—¿Vols creure, va dir l' amo, que no 'm puch avenir de lo bé que som caigut amb sa madòna? Na Tonina es una atlòta fanera, guapa, etxerovida y sobre tot, m' estima tant, que no sab que ferse per tenirme content.

—¡Cal! — va respondre en Bièl— ¡no será tant; un poch en llevarém! ¿Voleu que fassem una prova y ho tocareu amb ses mans si vos estima així com deis?

Encara que a l' amo aqueixes paraules no li agradaren gens ni mica, per no ferho coneixedor, va contestar de seguida:

—Sí, sí; fassemla; y com més prest millor.

—Però heu de fer tot lo que jo vos diré, —afegí es missatge.

—Massí n' hem parlat! replicá l' amo, ¿Veyem, espliquet, si pots!

—En arribar a scs cases, li digué en Bièl, heu de comensâ a gemegâ, queixant-vos molt ferm, de mal de ventre.

— Si no es més qu' això no hauré de suâ gaire; respongué l' amo riguent.

Tot-d' una que foren en es portal forá se posá a gemegâ de lo millò.—¡Ay! ¡ay! aquesta panxeta méua; jo no sé que tench; ja está fét de mí; ¡ay! ¡ay! Deu méu; jo no arribaré a demá dematí!

Sa madòna quant el sentí amb aquells gemegs no sabia que ferli y li corria derrera d' un cap a s' altre de sa casa, diguent:— Però que tens? Ja es segû que qualche cosa t' ha caiguda malament! ¿Vols una mica d' herba lluisa? ¡Bonjesuset que no sia res!

Entre ella y en Bièl, amb bones paraules, es cap d' una estoneta, el ginyaren a colgar-se. Llevors sa madòna, seguint es consei d' es missatge, resolgué matâ depressa una galina per fê un bon bròu, y esperâ l' endemá per avisâ es metje, suposat que ja comensava a fer fosqueta.

Tot-d' una partiren a cercâ sa galina. Sa finestra d' es quarto d' es malait pegava a devora es galiner, y l' amo sentía es rall de lo més clar.

—¿Justament havies d' agafâ aquesta qui comensa sa posta? digué sa madona.

—Idò aquesta farà bon bròu — contestá es missatge.

—¡Toca! deixa-la anâ y vegis si aplegues aquella qui cloquetja.

—Madona, no anau bé. Es bròu de llòca

(*) La sé de Don Melsión Bordey, Pre. y an aquest senyor l' hei havia contada el Sen Quissa de devall ses llimoneres, un jai d' Alaró.

encara li farà més mal de ventre a l'amo—
va replicar-li en Bièl.

Però ella no l'escoltà y embolicant sa
llòca per ses cames y p'es bec perque no
escainás, s'en va anà tota remolesta cap a
sa cuina.

Mentres feia es bròu, l'amo no s'aturava
de gemegà, demanant, per amor de Deu,
que n'hi dugués un poch per veure si li pas-
saria aquell dolò tan rabiós. No estava mitx
fet y sa madona ja n'hi doná una bona es-
cudella, però tot-d'una que l'amo n'hagué
presos uns quants glops se posá a gemegà
més fòrt; li sobrevengué com un atac d'es-
pauma amb sabonera per sa boca y en breu
temps va torce es col! y quedí estés demurt
es llit.

—Repunyema, repunyema!—digué es mis-
satge a sa madona.—Ja vos ho deia que 's
brou de lloca li cauria malament. Però, Deu
mos guard d'ui ja está fe!—Sortí en es
portal de sa casa, mirá una estona el cèl es-
trellat y afegí:—Per mí ja es devés mitja nit;
es massa tart per anà a la vila a ferho sebre
an els parents; ja hei arribarem demá dematí
en avisà els veïnats. Sobre tot, vos sou sa
qui heu de dispondre lo que s'haja de fê.—
Ell m'havía dit u i munt de vegades que te-
nia testament fet y que tot vos ho deixa.—
Jo trob que lo que convé es apareyar sa
roba per vestirlo.

Sa madona obrí uns quants calaixos d'es
cantarano y començí a treure pessés de
roba, però totes les trobava massa bones
per posarleshí, suposat que tant mateix
s'havien de podrí tot-d'una.

—Tirau, que s'en duga sa mudada nova;
—va marmulà es missatge a mitja veu. Ella
va fê com qui no sentirhó y triant, triant,
acabá per escullí sa roba més veyá.

Al entretant que sa madona cercava sa
vestidura, tancava ses caixes amb clau y
adesava es quarto, en Bièl aguiava es sopà.
Quant tengué ses sopes fêtes la va cridà y

tots dos se posaren en taula devora es foc
de sa cuina, no molt lluny de s'alcova d'es
mòrt. Abans de pegá sa primera cuyerada
passaren un pare-nostre y sa madona, es
temps que 'l resava, sa posá a fê sa plori-
nyea.

—Ja plorareu demá qui hei haurá molta
gent, li digué en Bièl y ella s'aturá en sec.

Menjant, menjant parlaren d'una cosa y
de s'altre y a la fi es missatge li va dí:

—Mirau madona qu'ara m'ha vengut un
pensament ben an es punt, però estich en-
corregut de dirlovos.

—Digues, no estigues empagahit.

—Ydò si ho voleu el vos diré.—Jo pen-
sava, que, ja que fa tant de temps que mos
coneixem, entenc tot es ram de sa posses-
sió y estim la casa, d'aquí un poch mos
casem.

—Mal m'aufec amb aquesta bocinada,
respongué ella, si no pensava lo mateix.

Al sentir això l'amo ja no'n volgué sebre
més y cansat de fê es mòrt, pegá bot d'es
llit, prengué d'un recó una escopeta veyá
y surtí en es portal d'es quarto.

Quant sa madona el va veure romangué
tota espantada, creguent qu'havía ressuci-
tat, y sa posá a senyarse depressa amb sos
uys uberts com una òliba.

—¡Pulissona, més que pulissona! jo t'he
de matà—cridava l'amo.

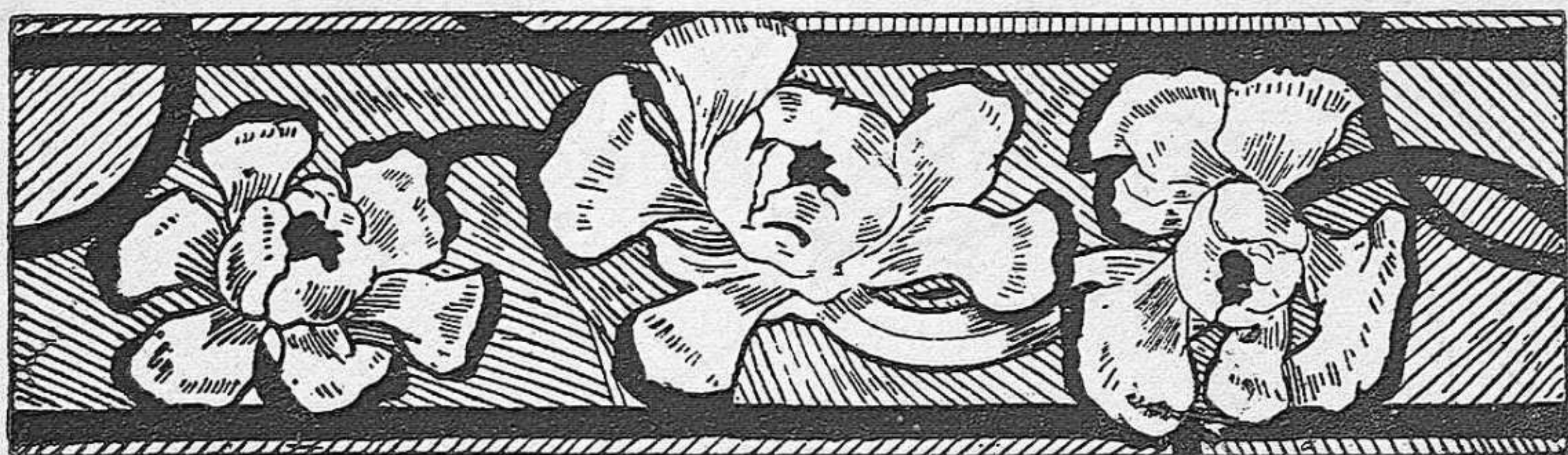
—No la mateu qu'ara ella vos estima-
rá y vos farà bon bròu,—digué es missatge,
mort de riayes.

Llevors sa madona ho entengué tot y es-
clafí amb un esclató de plors, de pô y rabia,

L'amo no hei veyá de s'enfado y no sa-
bía que fê; en Bièl, riguent de part de dins,
tractava de calmarlo, y es cá grinyolava,
com si també plorás, sentint els gemecs de
sa madona.

JOAN ROSSELLÓ.

Cas succehit

ABANS de mitjan sigle passat vivia devés sa Gerreria un fabricant de teixits a ma; en aquella época encara no se coneixien a Mallorca els telessos mecànics.

Com casi tots els vehins era mestre Jòrdi (aquest era es nom d' es teixidô) de costums vertaderament patriarcals.

Sa seua eterna preocupació eren els telesos y sa familia. De les quatre d' es matí fins que tocaven ànimes feya passâ sa llensadora d' una part a s' altre sense aturarse mes que es temps neccessari per menjâ.

Tota sa familia ajudava a sa feina. Sa mestressa feya es dinâ y ses feines de casa, es fi majó teixia es costat de son pare y els altres dos més petits feyan canons a té qui te.

Per mestre Jòrdi no hey havia més divertimens que sa festa d' es barri, es pastorells qui feyen ses nines de sa costura de ca Donya Conxa y ses processons. Endemés, els diumenges de bon matí se vestia amb sa roba negra y acompanyat d' els infants y sa dona anava a missa y el decapvespre a fê una volteta per l' Horta ahont menjaven desiara qualche lletuga.

Avuy aquestes costums han passat a s' historia; els vicis y ses modes han destruit per a sempre aquella vida de verdadera tranquilidat. Els fadrins d' avuy en dia surten abans d' hora d' es niu y com els gorrions cuitôs, moltes vegades paguen ben car es séu atreviment.

Cafès aont hei habitava es senyoriu apenes n' hi havia dos, y tavernes mo't poques, essent una airona s' entrarhi. Venedôs de cafè p' els carrers tampoc n' hi havia y apenes sa coneixia aquesta beguda entre sa classe trabayadora y menestrala.

Es cap de poc temps un subjecte mahonés o foraster comensâ els dematins devés

les quatre a vendre cafè p' es barri de sa Gerreria an els calatravins y gerrers que anaven en aquella hora an es trabay.

Tenia sa costum aquell homo de posarse cada dia just devall sa finestra de ca mestre Jòrdi es teixidô, y allà sempre seguit cridava ¡kee-fet, kee-fet! anunciant sa mercancia.

A mestre Jòrdi desde es prime dia li cridâ s' atenció aquell crit semi-llastimós, pero com homo qui no se volia posâ en res y fê solsment es séu cap envant se posâ a sa feina y fòris.

Cada dia passava lo mateix: aquell crit de *Kee-fet, Kee-fet!* just devall sa séua finestra ja el tenia un poc enfabiolat, tant que va resoldre prendre una determinació seria.

Efectivament es dia que feya quinze de sentí aquell cantussol sortí a sa finestra y crida:

—¡Germá, ò germá!

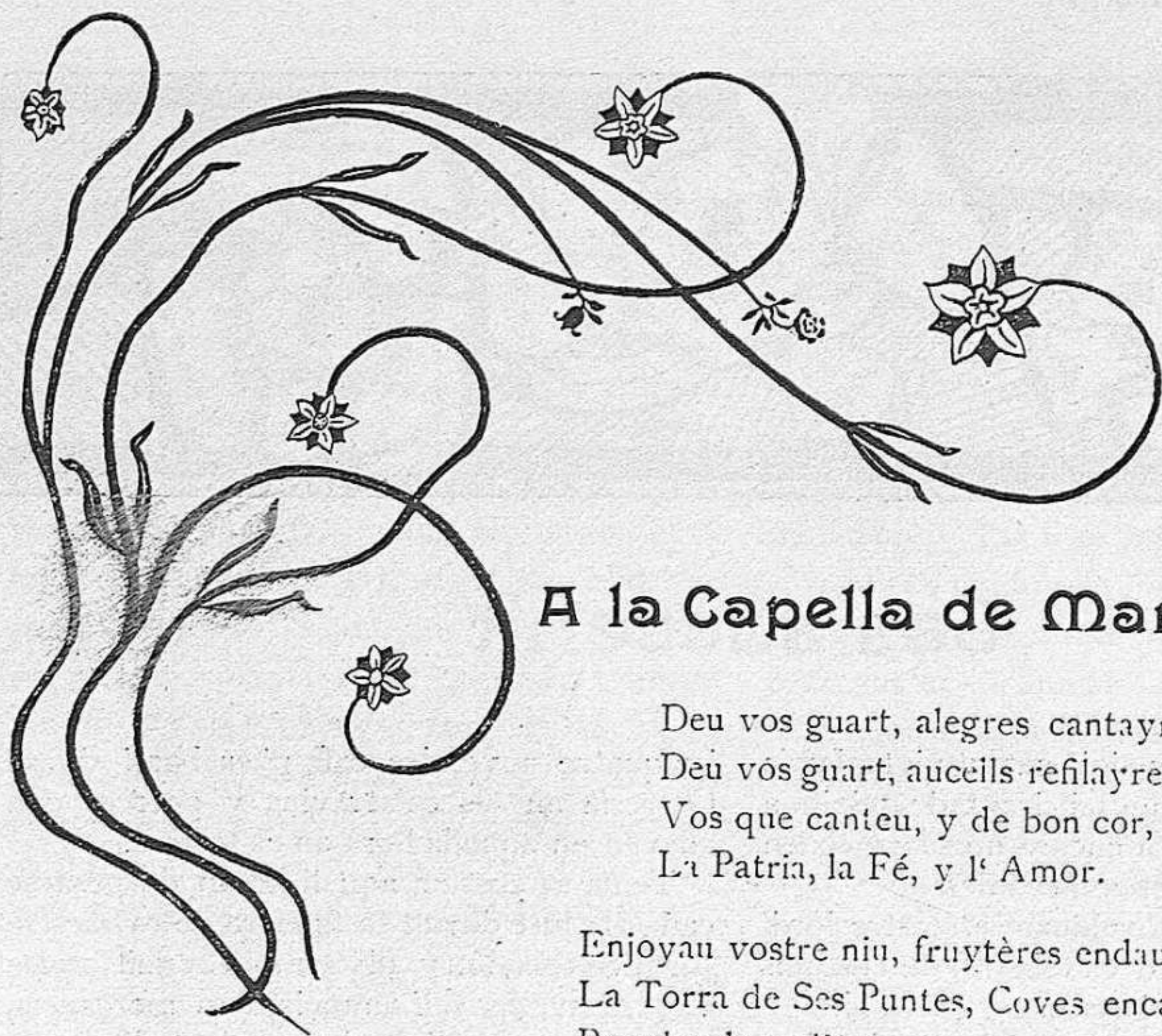
—¿Qu : volieu? contestá es cafetê.

—Desitjaría qu' anasseu a una altra banda a demanâ qu' heu fet perque fa quinze dies seguits qu' heu demanau baig d' aquesta finestra y ningú vos ha contestat.

Es cafetê sense dî paraula prengué els atapins y va està estona ferm a tornâ cridâ baig de sa finestra de mestre Jòrdi.

Aquest estava satisfet d' havê fet fogir aquell loco com ell se creya, que no li feya gens ni mica de gracia.

A poc a poc s' estengué sa costum d' es cafè y aquell industrial qui no més trabayava s' hivern y a les fosques també despatxava cafè de dia y llavô mestre Jòrdi va descifrá s' enigma d' es ¡Kee-fet! y com casi sa generalidat caigué en la tentació y prenia cada dia et séu dobler de cafè amb gotes.

A la Capella de Manacor

Deu vos quart, alegres cantayres,
Deu vos quart, aucells refilayres,
Vos que canteu, y de bon cor,
La Patria, la Fé, y l' Amor.

Enjoyau vostre niu, fruytères endaurades,
La Torra de Ses Punes, Coves encantades,
Rengles de molinars, un campestre florit,
Y del mar la remor, lo gronxola la nit.
Si vosaltres seu fills d'aque'xes armonies,
Assí, del Canigó tenim les alegríes,

Mes a pertot sem catalans;
Desde ton mar tan blau, o mallorquina terra,
Fins a ton cim nevat, rossellonesa serra,
Donchs s' alsi 'l crit d' Adeu germans».

J. DELPONT.

Perpinyá.

Crònica il·lustrada

EXPOSICIÓ D'OBJECTES REL·LIGIOSOS

El dia 17 d'el corrent, dia de la festa onomàstica del Papa Lleó XIII, va tenir efecte s'apertura de s'Exposició instal·lada en el Centre Eucarístic.

Aquesta exposició es per celebrar l'entrada del Papa en el XXV aniversari de la

Vitrina de copons, cális y capetes per copons.

séua elevació al Pontificat y era d'objectes que d'edicats an el Papa servissen per les iglesies pobres o necessitades d'ornaments per les pràctiques relligioses.

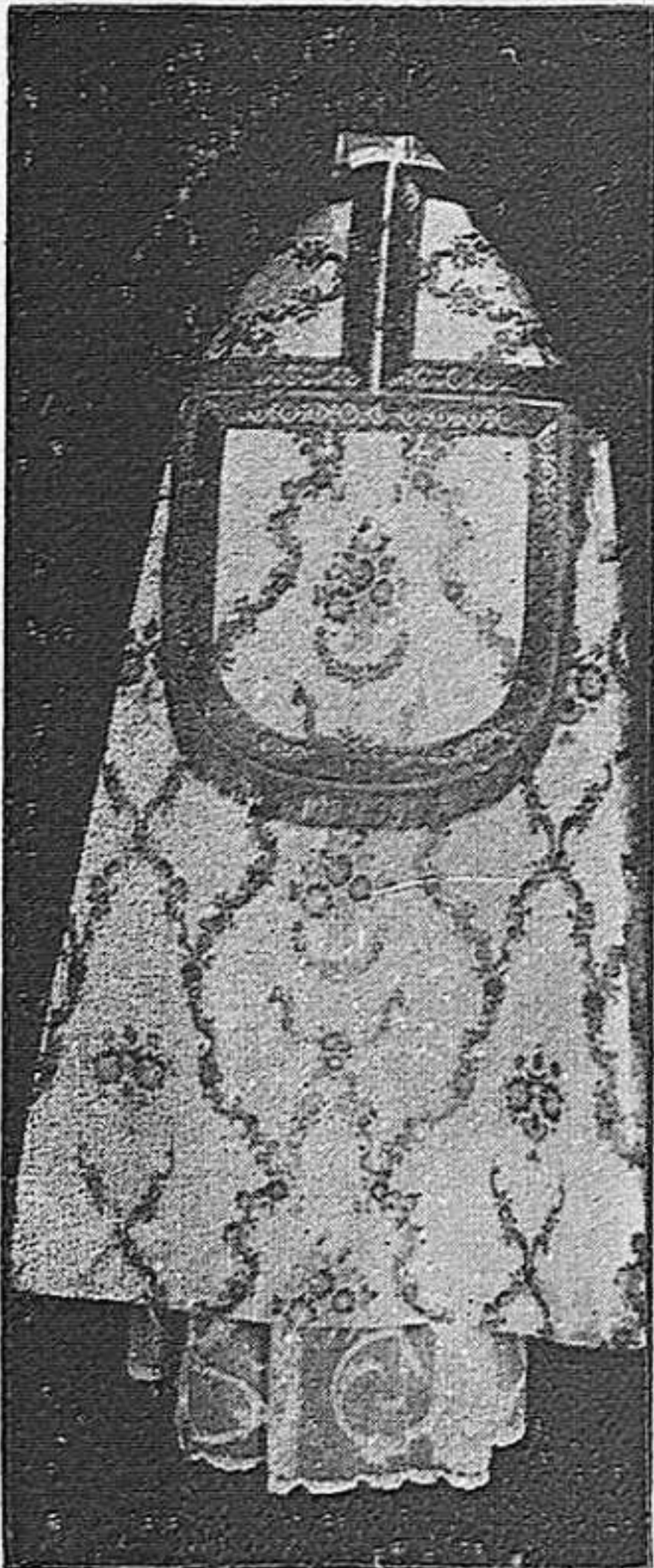
L'Il·lustríssim Bisbe d'aquesta diòcesis ha benehit dita exposició.

* *

Uns quants dies després els nostres redactors fotogràfos treien les fotografies que acompanyam en aquest número.

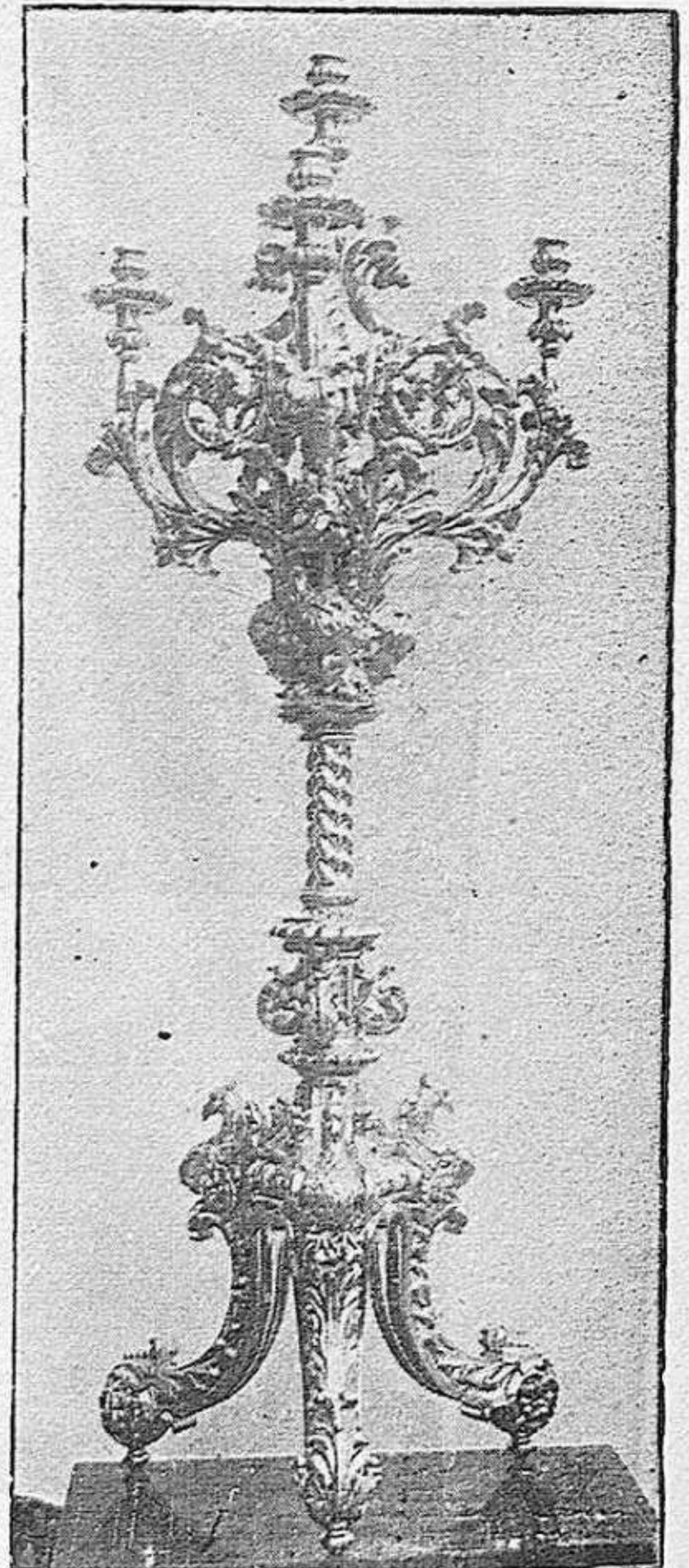
Secció de roba blanca.

Una capa.

Al visitar les sales ahont estaven atapides tantés obres de gust y de valor demo-trava an els observadors dos efectes d'importanci: lo profont de les rèis de les creenc es relligioses an es nostros poble y el contar amb una verdadera llegió d'artistes, pues tal nom deu donarse a ses autores d'els nombrosos trabays qu'omplien l'exposició.

A la primer: s'ila hei havia les está uas figurant un Còr de Jesús per Santanyí, uns canalobres projectats per Don Fausto Morell y fets p' els germans Llinás, destinats a la Capella de la Comunió a San Cayetano. Un sagrari també per San Cayetano, una Puríssima per San Felip Neri, y altres obres que no recordám.

Il·lustració Mallorquina

Dins un' altre sala estava sa roba blanca, albes, roquets, corporals, purificadors, tàvayoles d' altar y de sacristia tot adornat de primorosos brodats, pero en tan gran número que representa un treball immens.

Les persones enteses diuen qu' allà es donava a coneixe l' importància real de ses nostres brodadores.]

Capella d' el Centre Eucarístic.

Dins la sala quarta hei havia lo més preciós y lo de més valor. A una vitrina hei havia nou copons, un d' ells destinat a s' Iglesia de Valldemosa, dos a Santa Creu, y els demés a iglesies pobres.

També heí havia nou cális, sobressortint un d'ells en valor y mèrit per lo ben treballat.

Fins a setanta pujava el número de capetes per copons, la major part brodades en or y seda, essent de notar una de Santa Catalina de Sena y un' altre de Sant Joan.

Casulles també n' hi havia a balquena en diferents colors y en molts y artístics brodats.

Els trajes complets son setze, estant un destinat a Manacor y un altre a Santa Eulalia.

També heí havia exposats sa corona d' espines, sa canya y els grillons destinats a l' Ecce-Homo de Santa Eulalia.

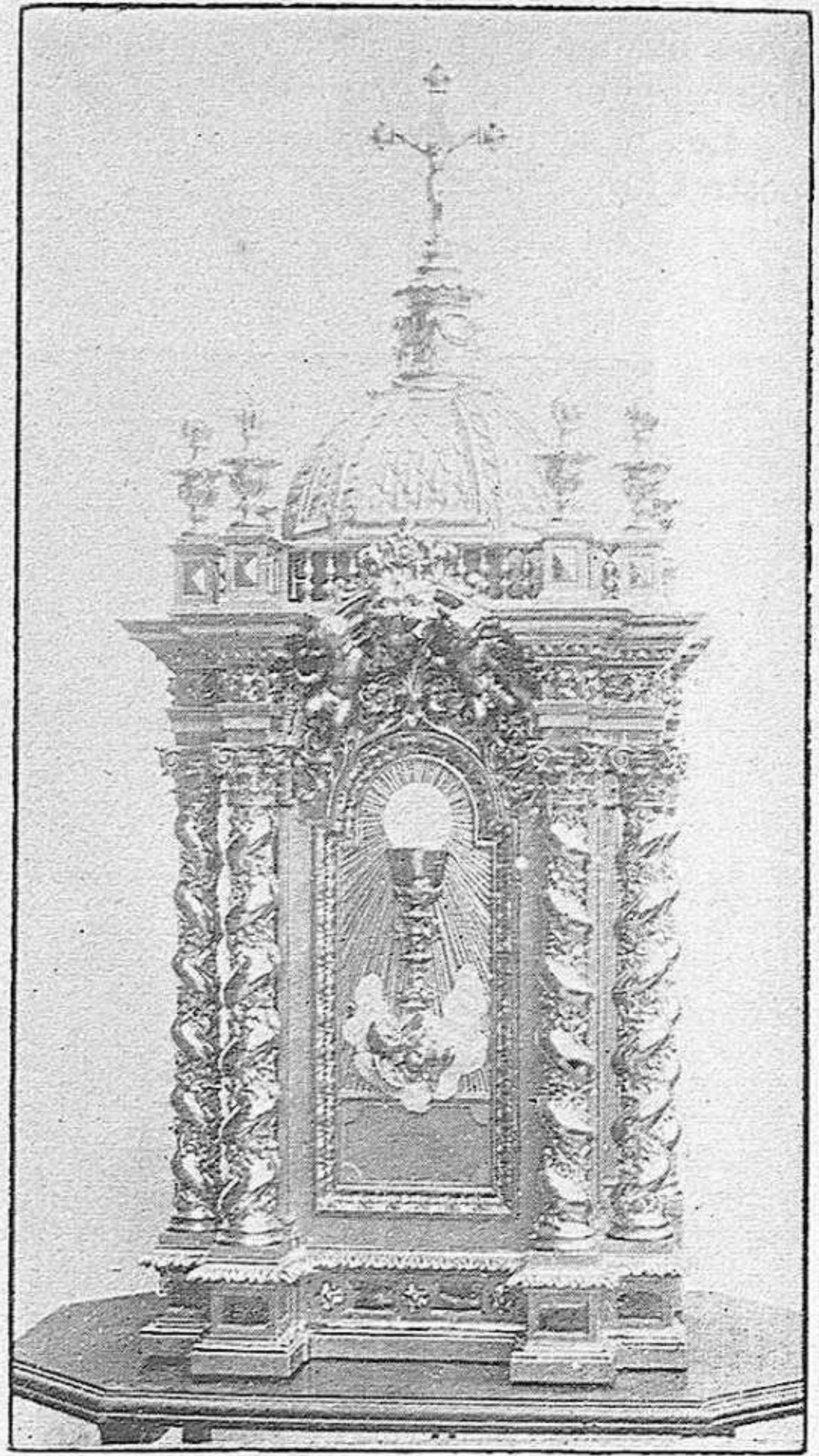
Cortines per sagraris y estòles per sa Comunió també n' hi havia a balquena.

Foren molt admirats cinc palios, el millor d'ells destinat a l' iglesia de la Real.

Necessariem llarg espay s' hi haviem de citar totes les obres notables, totes les ofrenes que reuneixen un mèrit molt grós: el d' esser la majoria, fabricades per cada de-

Casulles.

Un sagrari, per l' iglesia de Sant Cayetano.

vòta, es dir, que heí ha feine de tot-hom, riques y pòbres, tots han treballat per l' obsequi an el Papa, per mèdi d' una ofrena a les iglesies necessitades.

**

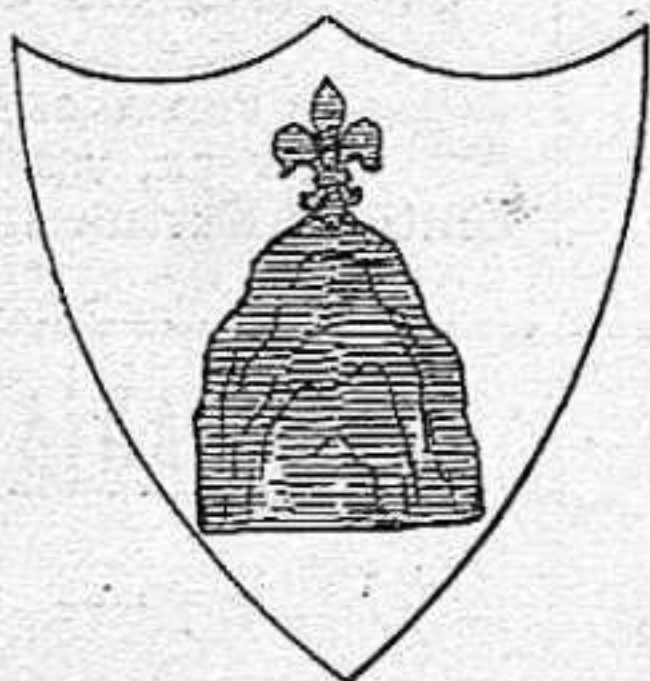
També reproduim en aquestes pàgines una fotografia de la Capella del Centre Eucarístic qu' estava masella d' adornos, pero cridant més s' atenció dos hermosos tapissos brodats, colocats a cada costat de la Custodia.

X.

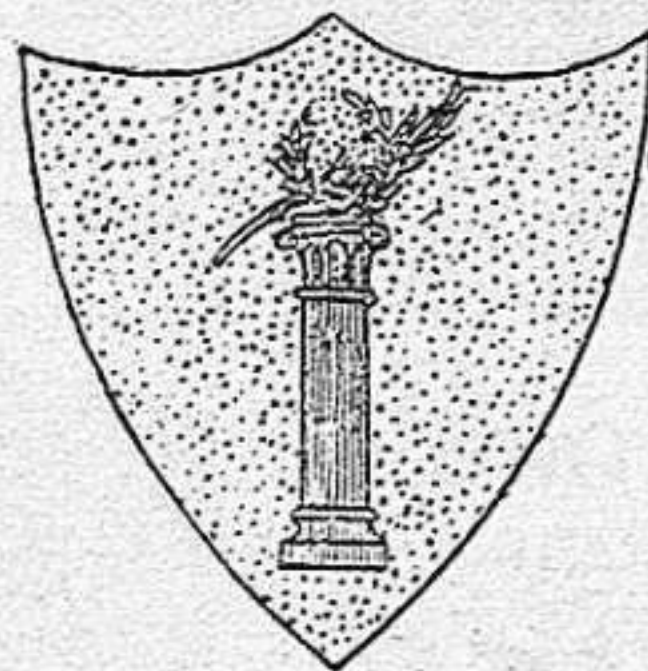

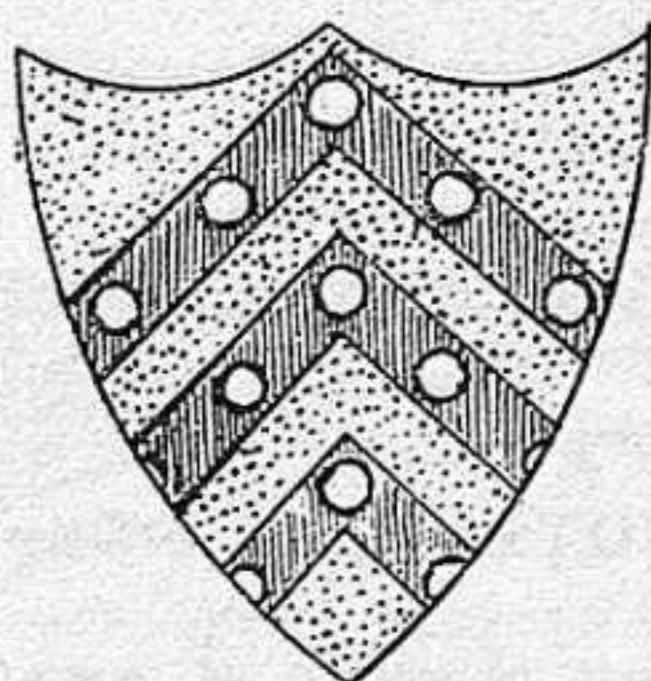
Noms, armes y noticias de ses families de Mallorca

Bartoméu.—Familia estesa a alguns pobles. La casa principal estingida es la dels comtes de la Cova. Tenia provat el séu nom en las Ordres Militars de Santiago y Sant Joan de Malta. Armes: *d' argent un puig de blau flordellisat*. Se troba en el claustre de Sant Francesch.

Bassa.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *d' or una columna de roig, sumada d' una corona de llorè y una palma de vert*.

Bas.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *d' or tres sabries de roig carregadas de cinch beçants d' argent*.

Batle.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *d' argent tres flors de cart naturals, dues, una*.

CASA FUNDADA EN 1880

Independencia números 1 y 3; Remedios (Cuba)

LA HISTORIA

LLIBRERÍA, QUINCALLA, PERFUMERÍA, EFECTES D' ESCRITORI
BICICLETES Y VELOCÍPEDOS

MAGNÍFICA TENDA DE ROBES

DE MANUEL FUENTES PANDO

VENTES AL CONTAT

PREUS MÓDICS

Apartat n.º 24 * Telegrafo: FUENTES * REMEDIOS

LA HISTORIA

Manuel Fuentes Pando.

Agencia Agrícola Balear

Aquesta agencia, instalada a sa plassa d' es Mercat—87, garantisa ses primeres matèries per abonos, que procedeixen directament de sa seua casa o d' es Sindicat Agrícola de Manacor. Es prèus son segons ses cotisacions de Valencia y Barcelona.

Surtit complet de productes antissèptics o insecticides moderns per combatre amb èxit ses malalties de ses plantes.

Exposició permanent de màquines útils y aparatos agrícoles. Se comanen tota casta de plantes y de llavors. Hey ha existencia d' els forratges que milló resultats han donat.

Desitjant donà impuls a sa secció d' Agricultura dispon sa casa de tota casta d' hormetjos y de personal intel·ligent per ses instalacions de beyés.

HORES DE DESPATX DE 9 A 2 D' ES CAPVESPRE

Té gran èxit fa molts d' anys y está aprovat p' els doctòs es **Xarop Llull**, d' els millós per matà els cues d' els infants.

Se ven a casa del inventò, de Son Servera, y a Palma: Centro Farmacèutic y Farmacia Valenzuela.

¡Calsats de Moda!

ESMERADA CONFECCIÓ

Sabateria RATIER

Carrè de sa Cadena de Cort, 7 y 9

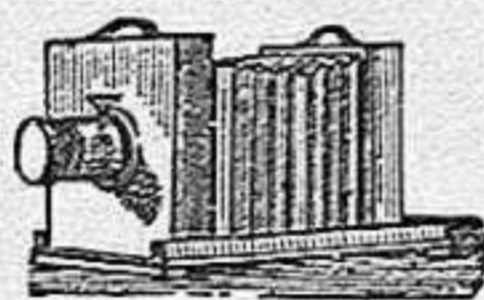
Venta de tabacs y efectes timbrats

ROCA Y VADELL

Sant Domingo, 44-2.º

Agents per Balears de ses més importants Companyies de Seguros Unión de Londres (ram de vida), Sun Fire (incendis), Zudrich (contra els accidents), Lloyd Malagueño (maritims). Pólizes inmillorable. Inmediat arreglo y pago de sinestres.

Per més informes dirigirse an els agents.

DROGUES

Productes químics,

Aparatos y Articles de fotografia

D' EN

DOMINGO DURÁN

Especialitat en teles y tubos de colors al oli, pincells y brotxes, paletines, plaques y papers fotogràfics. Laboratori á disposició d' els aficionats. *Vistes de Mallorca.*

Carrè de Colón n.º 5 y Rastrillo n.º 10

PALMA DE MALLORCA

FOTOGRAFÍA MALLORQUINA

D' EN

Pep Truyol

Conquistadó, 28

Vistes de Mallorca per turistes tamany 13x18 y 18x24, vistes esteroscòpiques y targetes postals.—Trabayos fotogràfics de tota casta.—Fotoplatino a prèus reduits.

Si tossiu,

preniu

Amb constancia y decisió

Ses pastilles **Rosselló**

Depòsits: a ses Farmacies

Valenzuela y Obradó.

Relotgeria Espanyola d' en Miquel Girbent

Relotges d' or y plata, acer, nikel, dublé, d' aquells que may s' espenyen y sempre marxen bé, de parèt, sobremessa, despertadòs en gran amb unes tals campanes qu' els sorts despertarán. Per adobà relotges, no hi ha, parlant en plata, altre relotgeria, millor y mes barata.

RELOTGES DE TOTA CASTA—Carrè d' en Colón, 22

OBRA D' ACTUALITAT

“EL DERRIBO DE LAS MURALLAS DE PALMA,”

Extracte de lo referent a ses murades publicat a *La Almudaina* d' els días 10, 11, 12 y 13 d' el corrent. Es un tomet de 144 pàgines.—Se ven al prèu de **UNA pesseta** a sa llibreria de n' AMENGUAL y MUNTANER, Cadena, 2, y a ses Sucursals d' Inca y Manacor.